

Právo na informace

Otevřená data

Jakub Míšek

29. 10. 2019

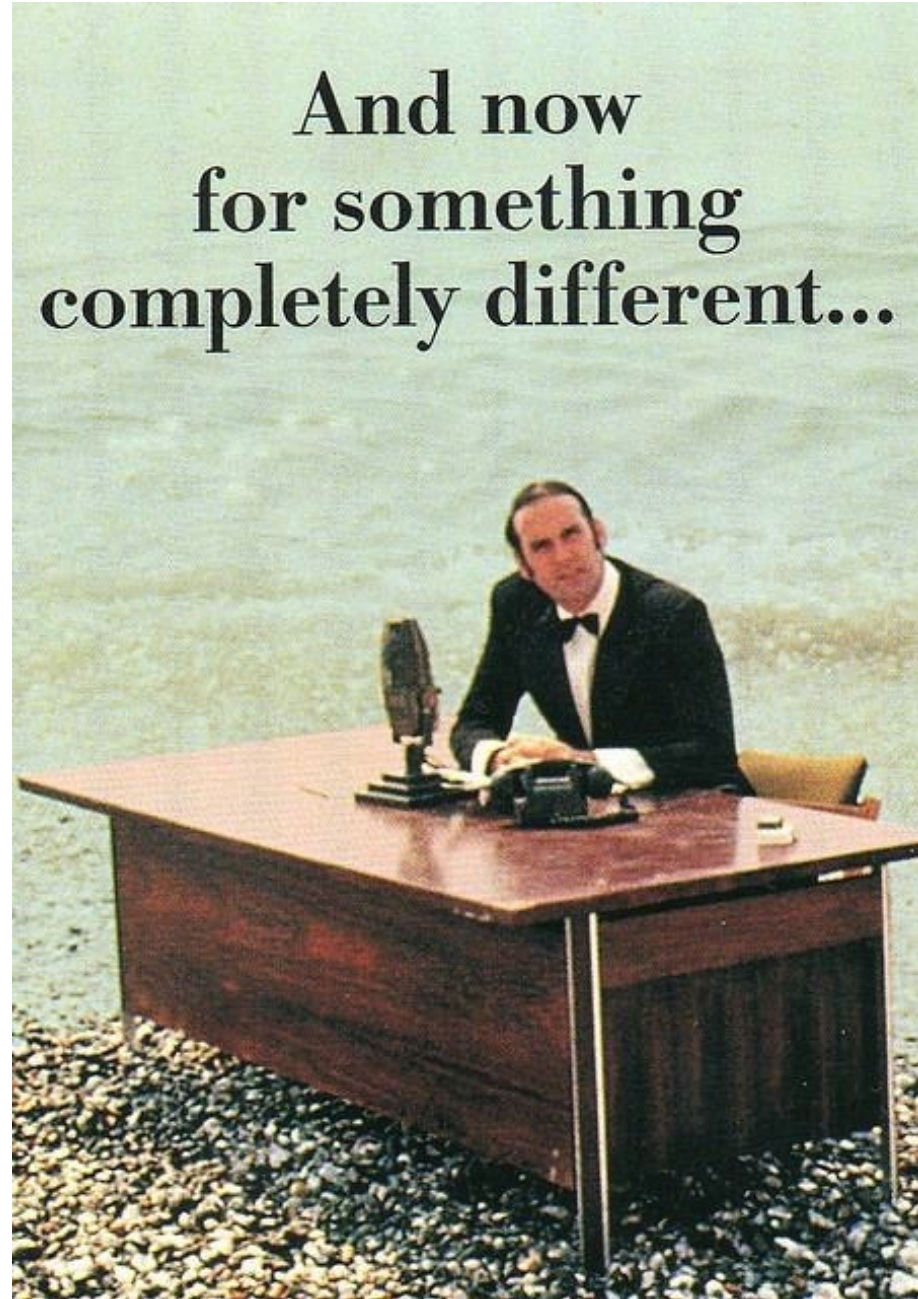
Rekapitulace

- Základní dvě roviny práva na informace a PSI
 - Access
 - Re-Use
- Znaky povinného subjektu
 - (i) veřejný účel instituce
 - (ii) její zřízení státem
 - (iii) vznik orgánů instituce státem
 - (iv) státní dohled nad činností instituce
 - (v) určení, zda instituce vzniká na základě veřejného nebo soukromého práva
- „Informace“

Rekapitulace

- Poskytování informací
 - Na žádost
 - Zveřejněním
 - Povinné
 - Dobrovolné
- Podmínky pro poskytnutí informací o platech
 - a) účelem vyžádání informace je přispět k diskusi o věcech veřejného zájmu
 - b) informace samotná se týká veřejného zájmu
 - c) žadatel o informaci plní úkoly či poslání dozoru veřejnosti či roli tzv. „společenského hlídacího psa“
 - d) informace existuje a je dostupná.
- Autorské právo?

And now
for something
completely different...

Co jsou „otevřená data“

*„Nejzajímavější způsob
využití vašich dat vymyslí
někdo jiný.“*

-Rufus Pollock

Open Knowledge Foundation

Návaznost na PSI

Otevřená data = způsob poskytování informací
veřejného prostoru

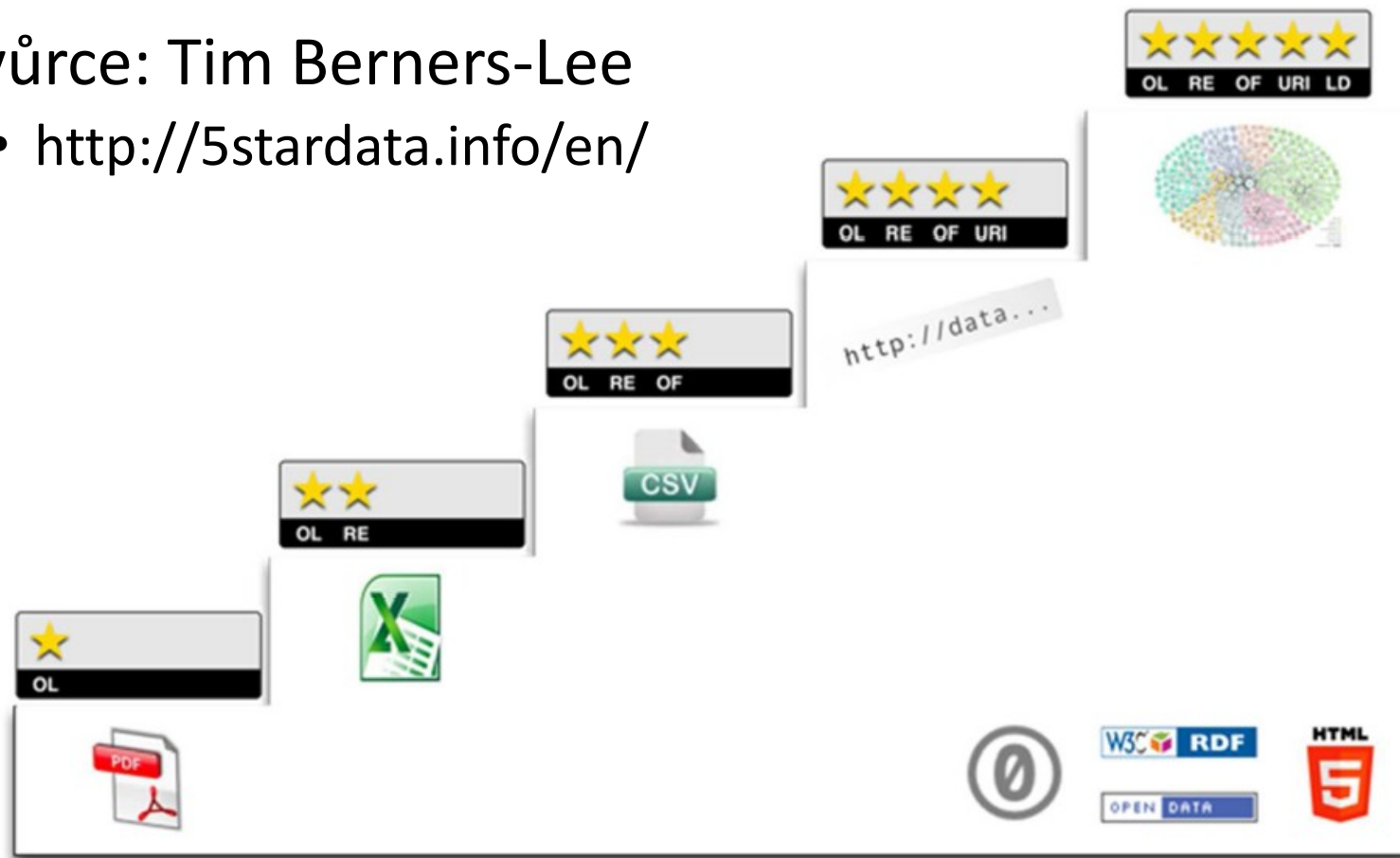
Neřešíme „co“ - Řešíme „jak“

Obecné požadavky na OD

- úplná
- snadno dostupná
- strojově čitelná
- používající standardy s volně dostupnou specifikací
- zpřístupněna za jasně definovaných podmínek užití dat s minimem omezení
- dostupná uživatelům při vynaložení minima možných nákladů.

Pět stupňů otevřenosti

- Standardizovaný výklad
- Tvůrce: Tim Berners-Lee
 - <http://5stardata.info/en/>

Zdroj: HAUSENBLAS, Michael. 5 star Open Data. Dostupné z: <http://5stardata.info/>

- Data jsou online tak, aby je každý mohl použít
 - Poskytnutí bez právních překážek

- Příklad: PDF soubory, Obrázky atd.
 - <http://5stardata.info/en/examples/gtd-1.pdf>

- Data jsou online
- Jsou ve strukturované strojově čitelné podobě

- Příklad: tabulka .xls

- Data jsou online
- Jsou ve strukturované strojově čitelné podobě
- Jsou v otevřeném formátu
 - = není třeba zakoupení zvláštního software pro jejich zpracování
- Příklad: formáty .xlsx; .csv; .json

- Data jsou online
- Jsou ve strukturované strojově čitelné podobě
- Jsou v otevřeném formátu
- Datové prvky mají vlastní IRI – „chytrá struktura“
 - Jsou přímo identifikovatelné; dá se na ně odkazovat
 - IRI = [Internationalized Resource Identifier](#)

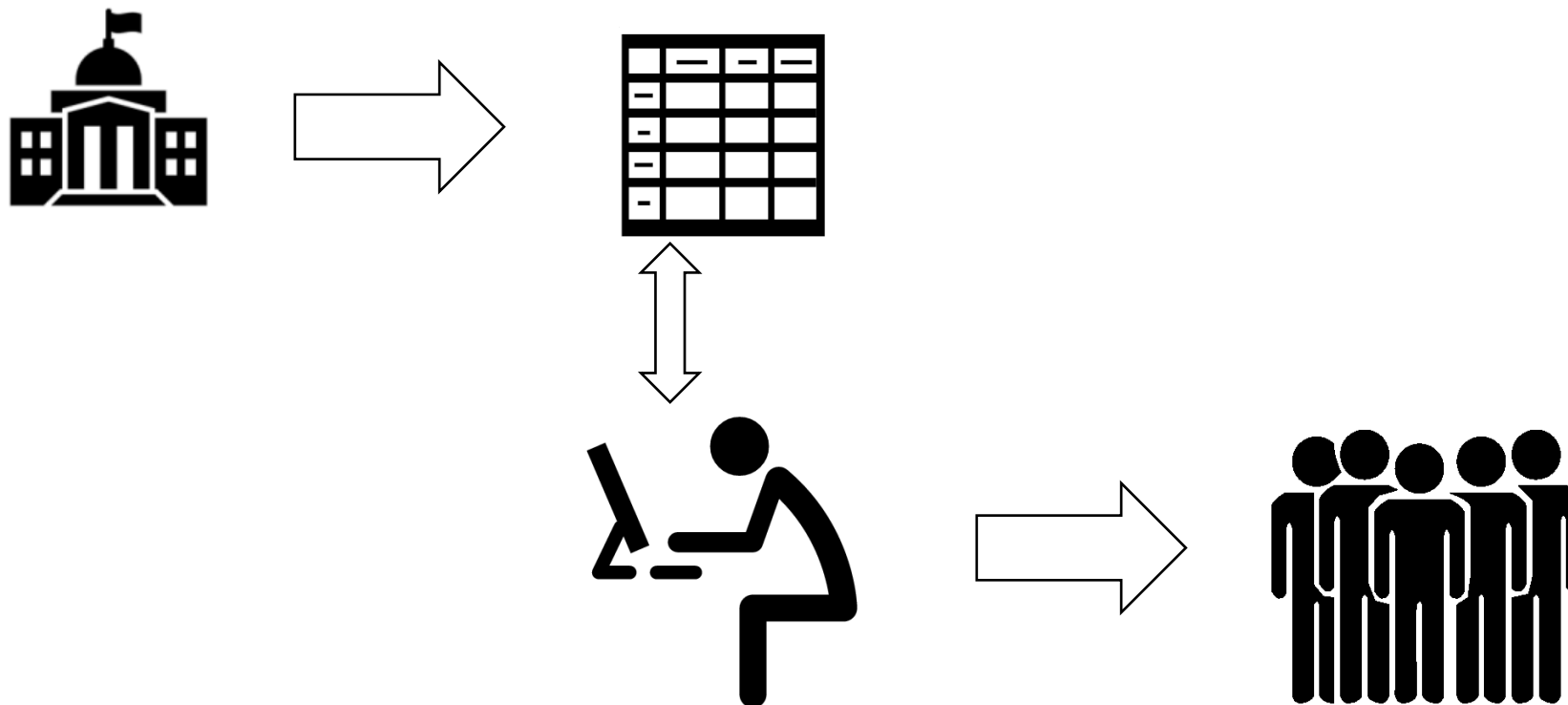
„Data na síti“ X „Data v síti.“

- = „Propojená data“ (Linked data)
- Data jsou online
- Jsou ve strukturované strojově čitelné podobě
- Jsou v otevřeném formátu
- Datové prvky mají vlastní IRI
- Data jsou přímo propojená s dalšími datovými zdroji
 - Obdoba webových stránek
- <http://www.bbc.co.uk/things/>

Jak to celé funguje?

Veřejná správa poskytne PSI ve formě otevřených dat
Nezávislý vývojář nad nimi postaví aplikaci

Výhody otevřených dat

- Posílení transparentnosti a kontrola veřejné správy
- Zefektivnění veřejné správy
 - Zejména při existenci propojených dat
- Datová žurnalistika
- Lepší služby
 - <http://roadworks.org>
- Nové ekonomické příležitosti
- Zdroj nových služeb

Příklady aplikací

- <https://www.hackujstat.cz/>
- <https://cz.wikibudgets.org/w/statni-rozpocet-2017>
- <http://lekovaencyklopedie.cz/EncyclopediaApp/#home>
- <https://cityvizor.cz/>
- <https://www.hlidacstatu.cz/>
- <https://volebnikalkulacka.cz/cs/inventura-hlasovani-2017/?s=1>
- <https://prazdnedomy.cz/>

Výhody otevřených dat

- Příklad Londýn
 - Přes 500 aplikací postavených na městských OD
 - Přes 5000 lidí zaměstnaných v IT odvětví
 - Investice na otevření dat pod 1 mil. Liber
 - Návratnost 58 mil. Liber
 - **Výsledek – všechny aplikace pochází od třetích stran**
- London DataStore: <http://data.london.gov.uk>

Časté námitky proti OD

- „Nebudeme poskytovat data, protože stejně to k ničemu není.“
- „Nemůžeme vytvořit aplikace, protože nemáme na čem je postavit.“

Právní úprava OD v ČR

- Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím
- „OD novela“ z. č. 298/2016 Sb.
 - Účinnost od 1. 1. 2017
 - Navazuje na PSI novelu – z. č. 222/2015 Sb.
- OD = Kvalifikovaný způsob poskytování informací **zveřejněním**

Zákonná definice OD

- § 3 odst. 11

„Otevřenými daty se pro účely tohoto zákona rozumí informace zveřejňované **způsobem umožňujícím dálkový přístup v otevřeném a strojově čitelném formátu**, jejichž **způsob ani účel následného využití není omezen** a které jsou evidovány v **národním katalogu otevřených dat.**“

Právní úprava OD v ČR

Ze zákona otevřená data

- minimálně na **třetím** stupni
otevřenosti

+ registrace v NKOD

Právní úprava OD v ČR – nová povinnost publikovat

Právní úprava OD v ČR – nová povinnost publikovat

- § 4b odst. 2:

„Povinné subjekty zveřejňují **informace obsažené v jimi vedených nebo spravovaných registrech**, evidencích, seznamech nebo rejstřících, **které jsou na základě zákona každému přístupné** a které lze využít při podnikání nebo jiné výtěžné činnosti, ke studijním nebo vědeckým účelům anebo při veřejné kontrole povinných subjektů, jako **otevřená data**. Povinné subjekty zaevidují tyto informace v národním katalogu otevřených dat. Seznam informací podle věty první stanoví prováděcí právní předpis.“

- Zmocnění Vlády vydat nařízení, kterým určí informace povinně poskytované jako OD („povinné **datové sady**“)

= nastartování ekosystému OD

Návrh nařízení vlády – „Povinná otevřená data“

- účinnost 1. 1. 2018
- Údaje ze systému ARES
 - Rejstříky (Obchodní, Spolkový)
- Jízdní řády
- Metadata registru smluv
- Evidence obsazovaných míst
- Údaje z informačního systému o veřejných zakázkách
- Dotace
- Držitelé datových schránek

„Dobrovolná“ otevřená data

- Možnost poskytnout jakékoli informace, pokud není zákonem vyloučeno
 - § 5 odst. 7 z. č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím:
„Povinný subjekt může informace podle odstavce 1 zveřejnit i dalšími způsoby a s výjimkami uvedenými v tomto zákoně může zveřejnit i další informace.“
- Povinný subjekt může splnit požadavky definice OD

Infrastruktura OD v ČR

- Národní katalog otevřených dat
 - Informační systém veřejné správy
 - Spravuje jej Ministerstvo vnitra (dle § 4c z. č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím)
 - Centrální uzel pro Otevřená data v ČR
 - Obsahuje Metadata ke všem OD v ČR
 - Může obsahovat rovněž přímo datové sady
 - Malá kapacita
 - Předpoklad pro navázání na Evropský katalog OD

Rekapitulace

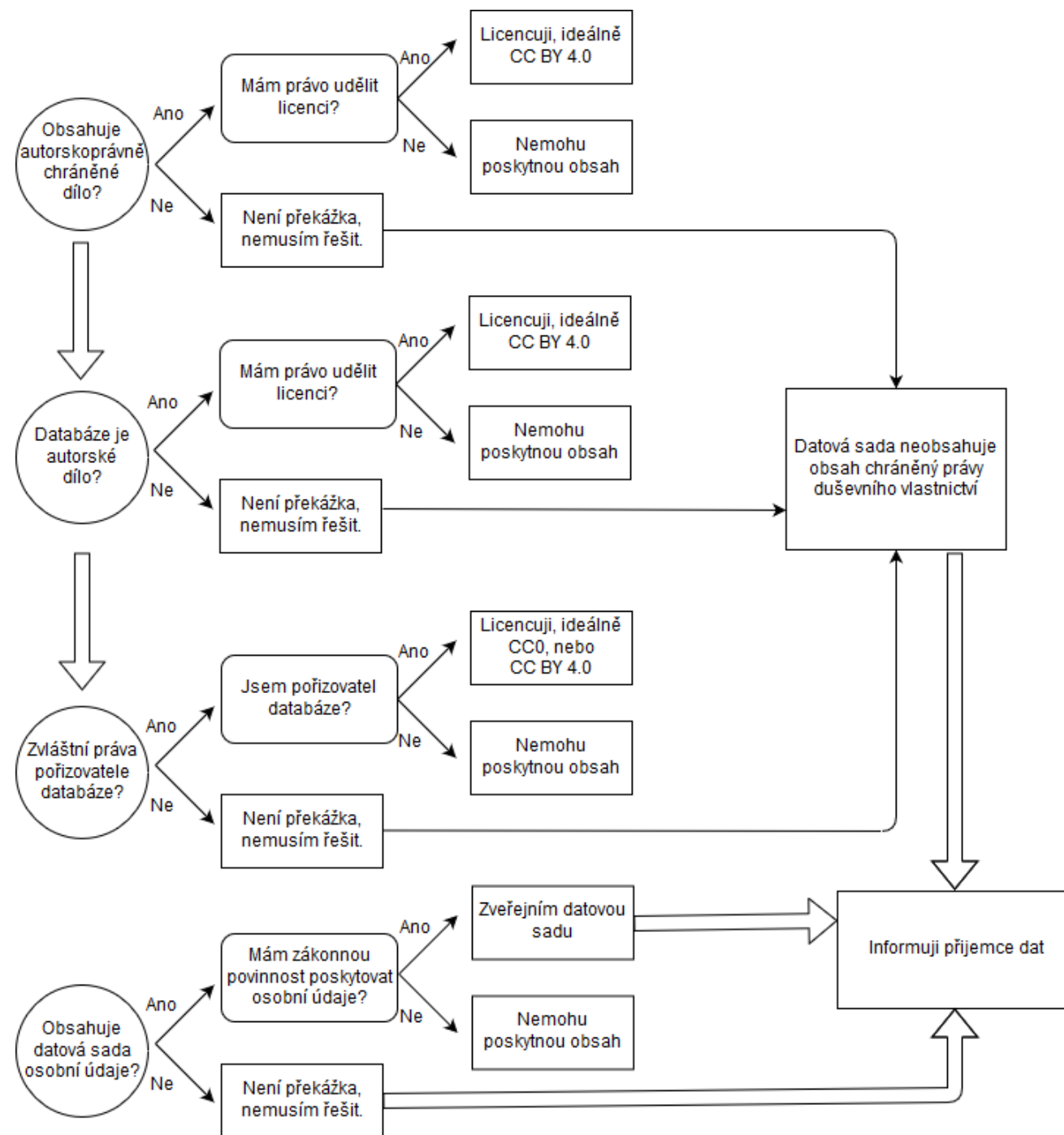
Otevřená data jsou zpřístupněná původní data, s kterými každý může nakládat jak chce.

Otevřená data nejsou data poskytovaná pouze přes formuláře, nebo rovnou jako aplikace.

Právní překážky při otevírání dat

Cíl: Umožnit tvůrci aplikace s daty nakládat

- Nutné – informovat příjemce dat
- Nejčastější překážky
 - Špatně nastavené smlouvy s provozovateli služeb
 - Práva duševního vlastnictví
 - Ochrana osobních údajů

Závěrem

Otevírat data?

Politická otázka, ne právní.

- <https://data.gov.cz/>
- <https://opendata.gov.cz/>
- Příklady
 - <https://hackujstat.cz/>
 - <https://cityvizor.cz/>

Zadání:

Kontaktuje vás zástupce společnosti *Transparentní Česko*, která má zájem využít data z Centrální evidence exekucí (správce Exekutorská komora) pro vytvoření mapy exekucí – informační grafiky zobrazující míru zadlužení a existujících exekucí v ČR. Data chce propojovat s dalšími volně dostupnými datovými sadami ČSÚ – vzdělanost obyvatel (na úroveň obcí), a propojení s volně dostupnými informacemi z rejstříku osob.

- Může o data EK požádat?
 - Je EK povinným subjektem dle zákona č. 106/1999 Sb.?
 - Může EK data poskytnout na žádost?
 - Může EK data zveřejnit? Jaké jsou překážky?
- Jaké jsou možné překážky pro následné užití těchto informací? Co musí *Transparentní Česko* zohlednit při tvorbě své aplikace?

<http://mapaexekuci.cz/index.php/mapa-2/>